

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnštvo „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 29. decembra.

V starih pravljicah pripoveduje se, kako so nekda v črno prepreženih mestih ljudje povešenih glav hodili okolu, kako se je vsacemu občno gorje bralo na tožnem obrazu, kako so se polnili božji brami in kako je vse pošiljalo vroče molitve k nebu, da odvrne preteče zlo, zmaja, ki preži pred mestom in zahteva svoj plen, ali pa orjaka, ki hoče siloma vzeti in odpeljati prekrasno kraljevo hčer.

Takim mestom podobna je bila bela Ljubljana pretekla praznike, jedino s tem razločkom, da imamo pretečega zmaja, eskomptno banko kranjsko in nje polom sredi mej nami. Mnogo bilo je obitelji, ki so z bojaznijo v srci prebšle pretekla dni, ne vedoč, kako se bode zadeva ta razozljala in kolik znesek jih zadene. Povsod govorilo in razpravljalo se je jedino le o tem, upravni odbor imel je sejo za sejo, vsaki dan zvišala se je izneverjena vsota za nekoliko tisočakov in najčudniše in izredno vznemirjajoče vesti širile so se po mestu. Brzjavni uradniki še nikdar neso imeli toliko posla, kakor ravno zadnje dni, kajti z Dunaja, iz Gradca in od drugod povpraševalo se je, je li ta ali oni prizadet in s koliko, kakšno je stanje banke, je li konkurz že napovedan in druga jednaka vprašanja, vmes pa naročila, da se ta ali ona pošiljatev ustavi ali pošlje nazaj itd.

Žalostni prazniki so za nami, a razburjenost in bojazen še nesti plegli, še ni moči razvideti, kakšen bode konečni izid, kajti uradovanje pri ponesrečenej eskomptnej banki bilo je toli neredno, lahkoverno in, kar se tiče ravnatelja, ki se je s samomorom odtegnil zemeljske pravici, tako nepravilno in zločinsko, da se po našem mnenji popolnem točen račun niti sestaviti ne dá, zlasti ker se niti slutiti ne more, koliko dolžnikov bode zapele menice pravočasno plačalo, koliko se bode rešilo od osodepolnega posojila pri Tschinkelnih, in ker se govori in zatrjuje, da je nekoliko menic ponarejenih in da so v portfelji celo menice brez podpisa.

V velikej tej negotovosti pa je vender nekaj gotovega in to so uzroki, vsled katerih je navstal in z matematično govostjo poroditi se moral nesrečni polom in skoro čestitati si moramo, da gospodarstvo banke ni trajalo še dalje, sicer bi bil primanjkljaj še večji in nasledki še groznejši.

Prvi in glavni vzrok tiči v prirojenej nam zlej lastnosti, da je tujec pri nas vse. Nepoznan pride ti v dežel, a takoj se mu na stečaj odpro naša stanjšča, na rokah nosimo mu svoje zaupanje nasproti in vse tekmuje, mu kolikor le možno toplo in rahlo postlati.

Tako bilo je pri ponesrečenej banki „Sloveniji“, kateroj je Nemec krsto stesal, tako je sedaj pri eskomptnej banki, pri kateroj se je krmilo izročilo Italijanu, ne glede na to, da je imel za seboj precej temno preteklost.

Pri banki „Sloveniji“ ni bil angažovan nemški kapital, vender se nam je nebrojnokrat v nemških listih očital njen polom, z jasno škodoželjnostjo in porogljivo kazalo se je na njo, a banka „Slovenija“ bode vender na vsako delnico izplačala blizu sedmih goldinarjev, pri eskomptnej banki pa, pri kateroj je bil zastopan cvet nemške inteligence, ne bode od delniškega kapitala preostalo niti krajcarja, temveč celo uloge prišle bodo pod škarje primanjkljaja. To se nam je potrebno zdelo mimogredé, opomniti, ker se je glasilo ustavoverne stranke v svojej zadnjejši številki nepotrebno spodbudilo nad našimi opazkami, ki so bile popolnem utemeljene.

Drugi vzrok pa je upravnega sveta več nego čudno postopanje, katero je skoro brez primere. Proti vsem pri bankah običejnim pravilom pustila se je blagajnica ravnatelju samemu na razpolaganje in mirno, nebrizno se je gledalo, kako je ravnal s

tujim, banki izročnim imetkom. In vender so gg. upravni svetniki dan na dan imeli priliko opazovati, da ravnatelj Zenari živi bolj razkošno in potratno nego mu dopuščajo njegovi dohodki, da mu je bolj na skrbi lov, zabava, kljunači in šampanjec, nego banka sama. Človek kar srmi, ko čuje, kako zavezana je stvar, ki se skoro ne da tolmačiti inace, kakor s tem, da so se upravni svetniki, vsaj njih večina ravnali po prislovcu: „Roka roko umije, greh pa greh pokrije.“

Reklo se bode, da so te besede ostre. Res je, da so ostre, a so tudi resnične, dobro osnovane. Kajti gotovo je to, da ni bilo treba čakati do sv. Štefana dne, da se pregledajo blagajnice in portfelji, da je stoprv govorica: „Zenari bode ubežal!“ toli ohrabrila upravni svet, da se je spravil na pregled knjig. Takoj ko so prišle prve vznemirjajoče vesti o Tschinkelnih, treba je že bilo ostre kontrole, zlasti, ker se je z občudovanja vredno lahkomišelnostjo tej firmi posodila tolika, bankine sile dalječ presežajoča vsota in ker o tem posojilu banka ni imela niti potrebnih pisem, da se neki niti ni znalo, kako je zavarovan izposojeni kapital.

Karakteristično za naše razmere je tudi to, da se je že pred par meseci znalo, da je Zenari nekemu gospodu poneveril izročene mu državne papirje ter mu zastavil polico, s katero je zavaroval za 20.000 gld. svoje življenje, da pa ta slučaj ni motil duševnega ravnotežja upravnim svetnikom, da je uradni sluga imel tako oster vid, da je že pred leti zapazil malverzacije, o katerih upravni svet še le danes dela račune.

Obilo bi se moglo še očitati, a upravni svetniki so itak že tako silno prizadeti, da tega vse svoje žive dni pozabili ne bodo, pomanjkanju energije bila je kazen za petami in mnogo jih še čaka potov in britkostij. Pomilovali bi jih iz srca, da so bili na svojem mestu, da so storili svojo dolžnost, kajti preprečili bi bili veliko žalosti in nesreče kakor v Ljubljani, tako tudi na deželi in kredit naših trgovcev in obrtnikov bi ne bil prišel ob svoje zaslužno dobro ime.

Toliko za danes o nesrečnej eskomptnej banki, ki nam je dala dokaz, kako brezmejno je v nas zaupanje do tujih pustolovcev in kako gnila je deloma naša družba, ki značajem à la Zenari daje prvo besedo in jim izkazuje neopravičeno čast.

LISTEK.

Ženske na Korziki.

(Po F. Arndtu poslovenil A. M.)

(Dalje.)

Kadar pa gre za obrambo mile domovine, tedaj stoje ženske trdno, kakor skala, hrabro in srčno opoši na strani. Ne le v prejšnjih bojih proti Genovcem, marveč tudi v poznejših bojih proti Francoskej, katere gospodstva in vlade Korzikanci kot nezavisno ljudstvo niso hoteli trpeti in prenašati, vojevale so se ženske stoje v vrstah poleg vojakov. Nosile so moško obleko in bile oborožene s puškami in meči. Nekatere sosebno srčne žene so si v teh bojih s svojo hrabrostjo in izrednim junaštvom privojevale neumerljivo slavo. Še dandanes stoji v mesteci Korte s krogliami prestreljena hišica in kot najslavnejši spomenik jasno priča o ženskej srčnosti. Bilo je okolu srede 18. stoletja, kmalu, ko so prepodili Korzikanci groznega kralja Teodorja — nemškega plemenitaša,

barona Teodorja Neuhofa iz Westfalskega roj. 1686, umrlega 1756 — in ko so kljubu mnogim budim in krvavim, izgubljenim bitkam zopet poskusili otresti genoveški jarem. Gafori, jeden najhrabrejših vojevod, se postavi armadi na čelo in njegova srčna in drzovita vojska je bila Genovezom jako nevarna. Nekega dne se prikradejo sovražniki v odsotnosti vojvode Gaforija in napadejo njegovo hišo, da bi se po običajnej navadi polastili njegove soproge, odpeljali njegovo obitelj. A Gaforijeva soproga se v svojej hiši dobro zavaruje in ko duri in okna trdno zaklene, in srčno brani s pomočjo svojih pičlih prijateljev s puško v roki več dni proti Genovezom, kateri so obsipali hišo s krogliami. Čim večja postajala je nevarnost, tem bolj so jej svetovali znanci, naj se uda. Ona pa prinese sod s smodnikom v spodnjo sobo in prijemši za gorečo trsko priseže, da hoče takoj hišo razstreliti, če prijatelji nehalo streljati na sovražnike. Prijatelji predobro poznaoč obupajočo srčnost nesrečne žene, zopet ponove streljanje na bojevnike, dokler ne pride Gafori s četo Korzikancev in oprostijo svojo soprogo. Ko je pa Gafori

v boji padel, primorala je nesrečna udoma svojega mladega sina, da je prisegel, Genoveze sovražiti in se nad njimi maščevati radi prerane smrti hrabrega očeta.

Zmago pri Borgu nad Francozi privojevano pripisujejo Korzikanci sami do polovice izrednej srčnosti svojih soprog. Ženske bojevale so tudi v bitki pri Pontenuovo in še sedaj pripovedujejo o nenavadnej srčnosti soproge Julija Franceska di Pastoreccie, katera se je v istej bitki vedno na strani svojega soproga srčno borila. Spoprijela se je z jednim francoskim poročnikom, ga premagala in vjela; uvidevši pa, da so se Korzikanci razpršili v beg, mu podeli prostost rekoč: „Spomni se, da te je premagala Korzikanka ter Ti meč in svobodo zopet podarila.“ — Ko se je slavni Paskvale Paoli, odlični in slavni rodoljub, ki se je ves čas svojega življenja vojskoval za svobodo in nezavisnost svoje lepe domovine, pripravil na novo vojno in, z opravi preobložen straži zaukazal, da ne sme nikomur dovoliti ustopa k njemu, pride neka žena z oboroženim mladeničem do straže. Obležena bila je v črno fal-

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. decembra.

Trgovsko ministerstvo je razpustilo novovoljeno **Brnsko** trgovsko zbornico in zaukazalo, da se takoj razpišejo nove volitve. Vlada pa ostane pri prvotnem mnenju, da sme voljen biti samo tisti, ki ima aktivno volilno pravo v tistem razredu. Razpustila je pa zbornico samo zato, ker dotični ukaz trgovskega ministerstva ni bil ob pravem času objavljen. Da je zbornica razpuščena, s tem so nemški liberalci jako zadovoljni. Drugače pa Čehi, ti mislijo, da je to nezakonito, ker ministerstvo nima pravice ovreči volitve, a samo volitev predsedništva mora potrditi, da je veljavna. Zato se baje mislijo moravski Čehi pritožiti pri upravnem sodišči proti temu ukrepu ministerstva. — Koroško deželno predsedstvo je tudi naznanilo predsedništvu koroške zbornice, da je pasivno volilno pravo za trgovsko zbornico zavislo od aktivnega volilnega prava v dotičnem razredu.

Nemški šulferaju je dovolil v poslednji seji razne podpore nemškim šolam po slovanskih deželah; mej temi je več šol na Koroškem. Za vzdrževanje lesne obrtne šole v Kočevju dovolil je precejšnjo svoto. Za šulferajnuvo šolo v Sevnici je povišal podporo, ker se je ta šola razširila v trirazredno, nemškemu otroškemu vrtu v Slov. Bistrici pa dovolil podporo za vzdrževanje. Dovolil je pa podporo tudi za zgradbo neke nemške šole na južnem Tirolskem, iz česar se razvidi, da to društvo hoče širiti germanizacijo tudi mej Italijani.

Agrarni kongres sklenilo je neki sklici predsedništva gabiške kmetijske družbe prihodnjo pomlad na Dunaj. Ta kongres se bode posvetoval, kako bi se dalo povzdigniti kmetijstvo in trgovino v Avstriji.

Vnanje države.

Rusija bode gradila močne utrdbe v Batumu, Karsu in Mihajlovskem. Ta dela se bodo začela že budoče leto. — „Novoje Vremja“ priporoča, da Rusija odpošlje jedao vojno ladjo na Korejo in si tako utrdi ruski vpliv na tem poluotoku, ki je velike strategične važnosti. Sedanje razmere so zato jako ugodne, Kojeji simpatizirajo z Rusijo in sovražijo Kitaj. Škodljivo bi bilo čakati, da bi kaka druga evropska država segla po tej deželi.

Bolgarski ministerski predsednik Karavelov je izjavil, da ga je prisililo sebranje, odbiti srbske predloge. Zato bode pa on tudi rajši odstopil, kakor pa odobril te predloge. Proti volji narodnega zastopstva neče ravnati. Da se pa poravna bolgarsko-srbski spor, naj se nastavi mejnurodna razsojevalna komisija. — Tisočletnico svetega Metoda bodo praznovali Bolgari sredi budočega leta. Odbor za to slavnost v Trnovem, kateremu na čelu je nadbiskup Klemen, obrnil se je s prošnjo na kneza, da prevzame pokroviteljstvo te narodne svečanosti. Knez je obljubil prevzeti to čast.

Kakor se angleškim listom poroča, so avstrijsko, italijansko in rusko poslaništvo v Carigradu ravno tako kakor angleško odposlala svoje zastopnike v **Makedonijo**, da poročajo o tamošnjih razmerah. Vsa poročila govore o anarhiji v teh krajih, da ni skoraj nobenega varstva za življenje in imenje. Turčija se s tem izgovarja, da avstrijski in grški skrivni emiserji podpihujejo narod k upor, in da je že več tucih podpihovalec zaprtih. Na pritisk vlasti je Turčija se tudi obrnila do svojih oblastev v Makedoniji, da poročajo o tamošnjih razmerah. Da trdijo poročila, da je vse v redu, razume se samo po sebi. Kakor se kaže se vlasti nekoliko zanimajo za razmere v Makedoniji, in to daje upanje, da se bodo tudi tam kmalu uvela kaka zboljšanja. Vlasti se boje, da ne bi navstala kaka vstaja, katera bi zopet orijentalno vprašanje vzbudila.

Častilci **francoskega** rodoljuba Gambette so na sv. Štefana dan praznovali spomin pokojnika. V Elysée-Ménilmontant priredili so velik banket. Iz-

mej govornikov je posebno omeniti Métiviera, ki je vse republikance opominjal k slogi: „Prihodnje leto se bode republika okrepila ali pa opešala, kakor bode sloga ali pa nesloga mej nami.“ — Zbornici je predložil finančni minister načrt zakona, da se vladi dovoli 1000 milijonov frankov kredita za prve tri mesece budočega leta, ker budget ne bode ob pravem času rešen. — Pri prvotnih volitvah za senat so republikanci dosegli velik uspeh. Mej novovoljenimi senatorji bode 72 republikancev in 17 konsevativcev.

Še ni pozabljeno, da je **nemški** parlament odredel državnemu kancelarju 20.000 mark za nastavljenje drugega ravnatelja v državnej kanceliji, že proti nov razpor navstati mej kancelarjem in državnim zborom. Budgetna komisija je sklenila predlagati zboru, da ne poviša svote za znanstveno preiskavanje Afrike s 100.000 na 150.000. Vladni listi že propovedujejo poslancem, da naj sedaj bodo pametnejši, ker z zanikanjem si ne nakopujejo nevolje naroda, kakor so si jo tedaj ko so odrekli omeje njih 20 000 mark.

Avstro-ogerska je že tudi priznala novo kongijsko državo, o katere organizaciji se je bavila **afriška konferenca**. Ker se sme upati, da jo kmalu priznajo še druge vlasti, katere je še neso, navstala bode tako prva mejnurodna država. — Sklepi afriške konference se bodo naposled sestavili v obliko pogodbe, katero bodo ratifikovali vladarji. V poslednji seji izjavil je turški poslanik, da bi se on ne mogel udeleževati več sej, ko bi se konfrenca začela baviti s kako zadevo, ki se ne tiče samo zapadne Afrike. To pa je izjavil turški poslanik tedaj, ko je angleški utemeljil svoj predlog, naj se trgovina z robovi prepove. Ta stvar bi se pa tudi nekoliko dotikala zadev v turških provincijah afriških, zato pa Turčija ne mara, da bi se na konferenci razgovarjalo o tem. Ker pa velevlasti žele, da tudi Turčija prizna kongijsko pogodbo, zato se prepoved o robovih ne bode uvrstila v njo, temveč robstvo bode predmet posebnemu posvetovanju in razgovoru.

Poslednja poročila s **francosko-kitajskega** bojišča neso baš vesela za Francoze. Blokada Formoze ne obeta nobenega uspeha. Poleg tega pa tudi zdravstveno stanje ni najboljšje. Za zdravljenje in prevažanje bolnih in ranjenih tudi ni dobro preskrbljeno. Z jedno besedo, prikazujejo se vse one težave, ki so združene z vojskovanjem daleč od domovine. — „Paris“ javlja, da so že odšla vsa podkrepljenja, ter da pridejo v kakih desetih dneh v Tunking. Sredi januarja se pa začne odločni boji. Do tedaj od tam nemamo posebnih novic pričakovati.

Dopisi.

Iz Postojine 25. decembra. [Izv. dop.] Neljubo nas je drnul dopis „Postojinčana“ v „Slov. Naroda“ štev. 296 t. l. To pa s tem, da se je ta dopisnik drznil kritikovati in označiti našega komaj došlega in nam tako ne po osebnih lastnostih, še manj pa po dejanjih znanega novega sodnika. Kritikovati in označiti osobo kacega človeka more se le tačas, kadar se morejo po dejanjih spoznati osebne lastnosti; dejanja pa, kadar postanejo javna. Če pa kdo stori to že poprej, predno je bilo mu dano, osobo ali poslovanje spoznati, — ravna gotovo, če ne nespametno, vsaj nedostojno, netaktno.

Ako pozna „Postojinčan“ osebo došlega nam novega sodnika in njegovo dosedanje delovanje že iz poprejšnjih dnij in na mestu, katerega je ta zapustil sedaj, — naj bi bil v svojem dopisu vsaj to povedal in podpisal dopis s svojim pravim imenom. Znalo bi se, čegavo in da prav privatno mnenje je izrečeno v dopisu.

Ako pa dopisnik ne pozna ne osebnih lastnosti, niti dosedanjega delovanja novega sodnika, — tedaj

pa je vse, kar je o njem pisal, — golo sumničenje, ki meri le na to, da bi prebivalstvo našega okraja že iz začetka izgubilo zaupanje do moža, kateri ima v rokah častno in važno mesto sodnika; in meri na dalje le na to, tukajšnjo sodnijo pripraviti v slab glas pri ljudstvu.

Obžalujemo vrstice v dopisu iz Postojine, kolikor merijo na novega sodnika, in to temveč, ker smo zvedeli iz gotovih in zanesljivih virov, da bode gosp. sodnik upeljal odločno slovensko uradovanje, kar smo do sedaj — bodi Bogu in odstopivšemu gosp. sodniku toženo — močno pogrešali.

Novi gospod sodnik pa naj bode prepričan, da ga nikakor ne sodimo po lastnostih, katere mu je dal „Postojinčan“ v svojem dopisu, da imamo do njega največje zaupanje.

„Postojinčanu“ pa za prihodnje svetujemo: quidquid agis, prudenter agas et respice finem.

„Postojinčanovim“ besedam, s katerimi je dvomljivo slavo pel in lavrike vil odstopivšemu sodniku g. Tomšiču, — pa imamo še to dodati, da je bil ta gospod res prijazen, uljuden in koncilijanten, ker ustreči je hotel in ustrezal večinoma tudi vsakemu človeku vsak trenutek, kolikor mu je bilo v moči in volji.

Če se pa slišijo kake besede, da se je pod njegovim poslovanjem uradovale neke počasi in so stranke morale čakati dolgo časa na rešitev pravnih in prošelj in uročitve odlokov in razsodbe, mi vender ne bomo uigibali, kaj je bilo temu uzrok ali prevelika volja ustreči vsakemu, ali obilo delo in mnogo posla, ali premajhno število sodnijskega osebja ali temeljitost rešitev, ali celo nesposobnost in nezmožnost pomočnih uradnikov, ali pa zveličalno slovensko, hočem reči nemško uradovanje in pa zadostovanje kazinskemu dostojanstvu.

Iz Črnomlja 24. decembra. [Izv. dop.] Ako kdaj, sme gotovo letos čitalniško društvo Črnomeljsko s vesellicami in „jour fixe“ meseca novembra in decembra zadovoljno biti; bile so namreč vsako nedeljo večer zanimivo-saljive gledališne igre, krasno petje, ples itd. da so se tako društveniki vsakokrat do belega dne prav iz srca veselili kratkočasili in zabavali; za vse to gre hvala štirim gospodom, jednej gospej in večim gospodičinam kakor tudi celemu, ravno včeraj odstopivšemu odboru. Novi odbor pa je dne 21. t. m. voljen. Kakor se staremu odboru in pri vesellicah sodelujočim udom za njihov trud in prijaznost srčno zahvaljujemo, ravno tako želimo novemu odboru obilno uspeha v prihodnjem letu in mu v to ime kličemo: „dobro došel, na zdar!“

Časi se menjajo in mi se menjamo: odbajajo naši nasprotniki ter dobajajo nam prijaznejši somišljeniki, katerim že za naprej presrečno dobrodošlico vesliknemo in se tako prihodnjega Novega leta zares veselimo. Zapustil nas bode mej drugimi tudi gosp. Wawrečka, predsednik Mavrlske „Ortsgruppe“, kateremu od veselja solznimi očmi v njemu naj bolj razumnem jeziku pri odhodu kličemo: Adieu! Adieu! auf nimmer Wiedersehen!

Domače stvari.

— (**Društvo sv. Cirila in Metoda v podporo slovenskemu šolstvu**) bode se ustanovilo v Ljubljani za vse slovenske pokrajine. Včeraj bilo je posvetovanje nekaterih rodoljubov, ki so vsi spoznali nujno potrebo, da se

deto in nosila okolu vratu črn trak, na katerem je visela srebrna zamorska glava, korzikansk grb. Prosi za ustop, kojega jej pa straža ne dovoli. Na to odpre Paoli sam duri in osorno vpraša, kaj želi. „Drazi gospod,“ odgovori žena z žalostnim glasom, „vute me! Bila sem mati dveh sinov, jeden padel je pri stolpu pri Girolati, drugi stoji tukaj in prišla sem, da ga darujem domovini, da nadomesti svojege umrlega brata.“ Potem se obrne k mladeniču rekoč: „Ljubi sin, ne pozabi, da si preje domovine sin, nego moj sin.“ Žena odide. Paoli postoji za trenutek, skoči potem za odšlo materjo, objame njo in mladeniča ter ju predstavi častnikom in uradnikom. Pozneje je pripovedoval, da ni bil še nikdar tako ginen in vznemirjen, nego tedaj stoječ pred to velikodušno zeno.

Zvesto in čisto prijateljstvo vezalo je slavnega junaka Paolija z neko nuno, z jako duhovito in prav navdušeno rodoljubkinjo, katerej so najodličnejši možje svoje politične misli in načrte razodevali in zupli. Bila je plemenita gospa iz hiše Rivarola. Ko so vojaki po junaškem boji si prisvojili Keprajo,

došla je nuna na otok, da ga je tako rekoč v imenu Paolijevem vzela v posest. Mnogo pisem izključno politične vsebine pisal je Paoli tej nuni, kakor bi jih bil pisal kakemu moškemu politiku.

Kakor moški tako so ženske navdušene domorodkinje. Ljubezen do domovine je Korzikancem prva, pglavitna in najsvetejša, — ljubezen do družine druga dolžnost; ti dve veliki in plemeniti lastnosti sosebno odlikujeta korzikansko ljudstvo. Ljubezen do naroda je Korzikancem sv. vera. Kakor je pri starih Helenih bratska ljubezen veljala za vzvišeno in najčistejšo obliko ljubezni, toliko velja ta še dandanes pri Korzikancih. Na Korziki imajo bratsko zvez za najsvetejšo in imeni brat in sestra značiti največjo in najčistejšo srečo človeškega srca, njegov najdražji zaklad ali pa njegovo najbitkejšo izgubo. Še celo žena nazivlje moža v najvišjem čuvstvu svoje ljubezni z imenom: brat.

Ta rodbinska ljubezen pa izvira na Korziki iz strašnega in neusahljivega studenca krvne osvete (vendetta), katera se je ohranila še do današnjega dne v vsej svojej groznej divjosti.

Mej mnoga stoletja trajajočimi krvavimi boji pozgubilo se je namreč vsako pravoslovje; genoveška vlada sama teptajoč pravico, posluževala se je več nego jedenkrat morilnega orožja, da bi vničila vojvode korzikanske, za svobodo svoje domovine se boreče. Nikjer ni bilo pravice, povsod vladala je največa krivica. Le družinski člani so se ljubili mej seboj. Če je bil kateri član kake rodbine razžaljen, osramoten ali po sili umorjen, šteli so si drugi člani te rodbine v svojo sveto dolžnost, ker ni bilo solnij, sami si iskati pravice in zlodejca dostojno kaznovati. Radi bojaželjnosti in hule nravi Korzikancev se pa spremeni vsak prepir prav hitro v krvavo morijo. Morilec pobegne potem v visoke, samotne in nepristopne gore ali v goste, neprozorne gozde ter postane „bandit“, a ne, kakor na Laškem, — tat in ropar. Ker navadno ti beguni nemajo pripomočkov, da bi ostavili otok, begajo čisto vse svoje življenje po divjih krajih visokih gora, kjer se skrivajo v globoke duple, se žive o rastlinah in koreninah, ali pa delé milosrdni kozji pastirji svoj pičli živež z nesrečnimj pregnanci.

slovensko šolstvo energičneje, ko doslej, zlasti tam podpira, kjer se vzlic v zakonu izrečeni narodni ravnopravnosti slovenski deci celo prvi pouk v tujščini sili. Posvetovalo se je potem o načelih in načinu, po katerem bo društvo delovalo. Konečno se je izvolil osnovni odbor, kateri ima sestaviti pravila ter jih predložiti vladi v potrjenje. V odbor so bili izbrani gg. L. Svetec, dr. Vošnjak, J. Murnik, prof. Toma Zupan in I. Hribar.

— (Upravni odbor društva „Narodni dom“) razpošilja prejemnikom loterijskih sreček naslednje dopisnice: Žrebanje dobitkov naše loterije bode dne 31. t. m. Ker nam doslej niste še vrnili poslanih Vam sreček, niti nam poslali denarja za nje, prosimo Vas, da to storite do omenjenega dne. Sreček, od 1. januarja 1885. l. nadalje na pošto oddanih, ne mogli bi več sprejeti, temveč smatrali bi Vas za dolžnika zanje; do dobitkov pa bi kljub temu ne imeli pravice, ker se bodo izročali le za one srečke, za katere društvena blagajnica prejme denar do 31. t. m.

— (Dnevni red mestnega odbora javni seji), katere bode v torek 30. dan decembra 1884. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. II. Stavbinskega odseka poročilo a) o stavbinski črti Viljem Majerjevi hiši na sv. P. tra cesti; b) o licitaciji šute za leta 1885 do 1887; c) o reguliranju strelških ulic. III. Šolskega odseka poročilo a) o nagradi za pouk o veronauku v šoli na barji; b) o Jos. Matevžeta prošnji glede mestne šole na barji; c) o dobavi dveh peči v kemičnem oddelku tukajšnje c. kr. velike realke; d) o šolskega vodje Leopolda Belarja prošnji zaradi funkcijske doklade. — Potem bode tajna seja.

— (Slovensko gledališče.) Na sv. Štefana dan predstavljala se je igra „Zrini ali kršćansko-turška vojska. Zgodovinska žaloigra v petih dejanjih. Po Theodoru Körnerju prosto poslovenil J. G.“ — Malo srečna bila je misel, spraviti to negodno delo na oder, še manj pa nam je bilo po godu, da se je kljubu prostemu prevodu, v tej igri neprestano poudarjalo in povečevalo madjarsko junaštvo in rodoljubje, ker je to zgodovinski neutemeljeno. Zgodovina nam more le malo obitelji imenovati, ki bi tako dolgo svojo veliko važnost ohranile, kakor obitelj Šubić-Zrinski, koja se tako jasno sveti stoletja v jugoslovenske zgodovini, kakor zvezda danica na jutranjem nebu Pleme Šubićev, vlastelinov Bribirskih, si je že v XIII. veku, zlasti za časa tartarskih bojev toliko moči in uglednosti pridobilo, da je moglo v časih nevarnosti svojej domovini izdatno na pomoč priskočiti. Za doba naslednikov Bele IV., poslednjih Arpadovcev, ki so se z različnimi nasprotniki bojevali, so si Šubići velike zasluge za svojo hrvatsko domovino pridobili. Med njimi se je posebno odlikoval Pavel I., ban hrvaški (1293—1312). Po mnogih notranjih bojih je bil slednjič Anžunec Ljudevit Veliki (1342—1382) Šubićem vzel gradove in imetja na Dalmatinskem ter jim dal v zameno v notranjej Hrvatskeji grad Zrinj l. 1347. Jurij IV., grof Ostroviški je vsled tega zamenjal svoje dozdanje ime knezov Šubićev Bribirskih ter se nazival po svojem glavnem gradu Zrinj knez Zrinjski ali Zrinski. Tako so se vsi Zrinski pisali v domačih listinah, v latinskih pa Srinus, Srin, Serin, bili so tedaj Hrvatje. Znaša je stvar, da si vsak

narod želi slavne može in zato ni redka prikazen, da si jedno in isto slavnoosobo več narodov lasti in za svojo reklamuje: za Homera se je prepiralo sedem mest; Nemci si marsikatega nemškega slavnega moža lasté in tako so storili tudi veliki Madjari z grofom Zrinskim Miklošem, junakom Sigetskim, da s tem postane njihov „globus“ slavnejši, ter ga pišo po svojem „Zriny“, in za njimi ga i Nemci tako pišo. V slovenskem pa ne gre nikakor tega imena po madjarsko nemškem pisati, nego kaže pamet, resnica in pravica ime poštenega Hrvata hrvatski pisati, zatorej ni smeti govoriti o Zrinji, ampak o Zrinskem in ne o Madjarih, ampak o Hrvatih. — Predstava sama ob sebi bila je dobra, posebno naslovno ulogo izvrševal je g. Kocelj izborni. Gospic: Zvonarjeva in Vrtnikova bili sti jako brdki, igrali sti posebno vro, a želebi bi bilo, da se razlika med materjo in hčerjo bolj označi. Izmed gospodov omeniti je Danila (Juranič), Slavka (Mehmed Sokolovič), Viharjeviča (Vilaky), osobito pa g. Dobrnika (Solimana), ki je čez dolgo časa zopet zastopil in svojo ulogo spretno in povoljno dovršil. Tudi Volkovič, Cvetko, Perdan, Gorenjski in Verovšek so primerno sodelovali. Krasne oprave, katere je blagovoljno posodilo gledališče hrvatsko, so zares krasne in bogate in bratom Hrvatom bode za to ljubav izrečena javna zahvala. Občinstvo bilo je s predstavo, dasi je trajala blizu štiri ure, vidno zadovoljno in odlikovalo je predstavljalce z obilnim priznanjem.

— (Viši državni pravdnik) gosp. grof Gleispach je prišel danes iz Gradca v Ljubljano.

— (Božičnici.) Danes dopoldne bili so otroci otroške zavarovalnice pri sv. Florijanu obdarovani z obuvalom in obleko. Danes zvečer praznuje se božična veselica v deškem zavetišči „Collegium Marianum“ na Poljanski cesti.

— (V „Collegium Marianum“) predstavljal se je včeraj dopoldne ob 5. uri Müllerjev lepi oratorij v slovenskem jeziku na veliko zadovoljnost mnogobrojnega občinstva. Petje bilo je krepko in ubrano, posebno odlikoval se je gospod Mihelič s svojim prelepim zvonkim glasom. Podobe so bile uprav izborne in čestitati moramo g. Gnezdi, ki je z velikim trudom in finim zares umetniškim oku-om uprizoril glavne momente Kristovega rojstva. Prizori, ob sebi jako lepi — (sodelovale so gospice Matijanov, Kremžarjeva i dr.) — bili so vsled magnezijne in električne luči (slednjo priredil je g. Geba) tako krasni, da je občinstvo bilo polno hvale in začudenja. Ker se bodo oratorij še ponavljal, priporočamo čitateljem, da se potrudijo v „Collegium Marianum“, in da vzame svoje otroke seboj. Ne bode jim žal za pot.

— (Občni zbor Šišenske čitalnice) bil je 6. t. m. V odbor voljeni so gg.: Drenik, Bürger, Knez, Bizjan, Sua, Rormann, Petrič, Jesih. Dosedanjemu odboru izrekla se je zahvala. Društvenina za posamične osebe povišala se je od 1 gld. 50 kr. na 2 gld. za celo leto. Za družine ostane društvenina nespremenjena 3 gld. za celo leto. Šišenska čitalnica je kupila vseh jej v prodajo poslanih 50 sreček za Narodni dom. Poročilo blagajnika je povoljno. Primankljev 22 gld. pouzročen je po društvenem slugi, kateri je poluletno društvenino zapravil. Kujižničar potrosil je 70 gld. 64 kr., to je dokaz, da se odbor posebno

ozira na to, da imajo člani dovolj branja. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je čitalnica tekom leta priredila 2 večji veselice v Koslerjevi pivarni 1. veliko ljudsko veselico pa na Koslerjevem vrtu. Pevovodstvo prevzel je gosp. Sohor. Pevske vaje so 2krat na teden. Za pričetnike je poseben pouk. Občni zbor je izrekel zahvalo svojo vsem, ki so pri besedah sodelovali, ki so društvo obdarili s knjigami in muzikalijami ali so na drug način društvu koristili. Isto tako se je zahvala izrazila sl. občinstvu domačemu, zlasti pa Ljubljanskemu, ki je tako obilno obiskovalo društvene zabave.

— (Čedna naredba, a pokazéna.) Te dni razglasila se je naredba, sama po sebi koristna, kazi jo le — nemški državni jezik. Ministerstvo dovolilo je, da bode z Novim letom počenši avstrijska pošta vzprejemala in po vsem cesarstvu odpravljala tudi zasobne listnice in ne le erarnih, ki so dosedaj izključivo bile v veljavi. Ako si prirežeš trdega papirja v velikosti in v obliki navadnih erarnih listnic in pritisneš nanjo marko za 2 novca, potem ti ima isto veljavo, kakor listnica, ki jo kupiš iz državne založbe. Toda, še jeden pogoj je! Tvoja listnica mora tudi imeti nadpis in sicer z besedo „Correspondenzkarte“, tako da je ta beseda tako važna, kakor pri menici beseda „menica“ ali beseda z enakim pomenom. Poleg besede „Correspondenzkarte“ dodane lahko tudi nadpis v katerem drugem deželnem jeziku, a bode ti, kdor hočeš in kjer hočeš, piši s tem ali onim jezikom, beseda „Correspondenzkarte“, torej nemški nadpis mora biti, če hočeš, da ima listnica svojo veljavo. Sedaj pa se lahko vprašamo, po kakšnih potih pride nemščina do tega, da se njena „Correspondenzkarte“ izrečno, konstitutivno zahteva na privatnih listnicah? S čim je zopet obrazložen ta novi nemški privilegij? Kdo je sploh nemščino promoviral za prvi deželni jezik, tako da so drugi avstrijski jeziki v drugo vrsto ponižani? Morebiti je nagib, „spiritus movens“ tudi tukaj praktično stališče? Ne, tudi tukaj ne. V Avstriji se odpravljajo korespondencije laške, ruske, francoske itd., in vnanje pošte lahko odpravljajo listnice nemške, avstrijske itd. Pri nas pa, v Avstriji sami in za Avstrijo je nemška beseda na zasobni listnici „conditio, sine qua non“. In to je zopet protežovanje nemščine na kvaro jednakočastnih in jednakopravnih ostalih jezikov avstrijskih. Državni zbor je odločno zavrgel nemščino kot državni jezik, ker tudi osnovni zakoni tega ne bi dopustili, a v praksi se nemščina povisuje in širi v jedini, državni jezik! — Naredbo o zasobnih listnicah, ki bodo zlasti trgovskemu stanu v veliko olajšilo, kazi nemščine gospodstvo.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celovec 29. decembra. V Terbiži in v okolici v soboto po noči močen potres, posebno trije sunki bili so velike intenzivnosti. V Beljaku navstale v zidovji hiš razpoke.

Madrid 29. decembra. Vsled potresa posedla se je fasada katedrale v Granadi. Večji del mesta Alhame uničen. 300 ljudi poginilo. Stolni cerkvi v Seville in v Giraldu poškodovani, polovica prebivalcev v Albanuelas poginilo.

Kadar se pa pravi zločinec ne dobo, obrne se osveta proti tega bližnjim sorodnikom, ti morajo s svojo krvjo plačati zlo delo svojega ubežnega člana. Obe rodbini se oborožiti, jedna, da se nad zločincem samim ali pa nad njegovo obitelji maščuje, druga, da se varuje pred napadom svojih krvnih osvetnikov. Kakor za vojsko se zavarujejo v svojih hišah, kakor mej vojsko ne odlože noč in dan morilnega orožja iz rok, komaj si upajo venkaj boječ se, da jih ne bi vsak trenotek zadela kaka kroglja ali da ne bi bili ubodeni z bodalom. Nikdar ne ugasne želja po osveti v Korzikanca prsih! So minula tudi že desetletja po krvavem zločinu, Korzikanec še porine bodalo v nasprotnikovo srce, kadar mu ta pride pod roke. Ne maščevati se, je Korzikancem največa nečast.

Kakor moški, tako mislijo in čutijo tudi ženske. Osveta je narodno čustvo Korzikancem, katero se tudi v njih narodnih pesnih izražuje in največ teh pesni so spisale ravno ženske. Kljub vsem zakonom, katere je izdala francoska vlada proti krvnej osveti, kljubu groznim kaznim, ki prete prestopkom teh zakonov, se ne da vroča želja po osveti iztrgati iz src

korzikanskih. Krvna osveta je zli duh, pravi demon tega naroda.

Pogosto je tudi ljubezen povod krvnej osvete in Korzikanke se maščujejo za nezvestobo, kakor moški. Neki mladenič, popustivši svojo ljubico, si izbere in ljubi drugo deklico. Mirno in veselo sedi nekega dne na vrtu domače vasi pri igri. Kar pride zapuščena ljubimka, ga obsuje z valovi silnih kletvic, izvleče izmej nedrij pištolo in mu prestreli glavo s kroglo. Neka druga zapuščena devotka je jedenkrat dejala svojemu ljubčku žugajoč: „Če boš drugo vzel, se je ne boš dolgo veselil“. Dve leti s' minuli. Mladenič se je oženil z drugo. Ko je pa od poroke gredoč stopil iz cerkve, ga zapuščena prva ljubica pobije z jednim strelom na tla. Občinstvo je pa glasno klicalo: Živijo! (evviva!) Sodnija obsodila je morilko le na tri mesece v zapor. Mnogo hrabrih in odličnih mladeničev jo je potem snubilo, dočim mlade udove ustreljenega ženina nihče več ni maral za soprogo.

Živo se spominajo še dandanes v Ajacciu nekateri stari ljudje velikodušnega čina neke ženske iz rodbine Pozzo di Borgo iz 1794. leta. V Ajacciu pri Ajacciu se je ljudstvo veselilo pri pustnih vese-

licah. Po starej navadi, ki je še zdaj na tem otoku merodajna, sedel je pustni kralj, obdan od svojih ministrov, z zlato krono na glavi, na sredi trga, kjer so stale mize napolnjene z vinom, ovotjem in raznimi jedili; kapt pustni kralj je visoke davke odmeril in iterjal. Pustni zakon veleval namreč, da mora pustni kralj rodbinam po vasi predpisati davke po premoženju, katere plačujejo z vinom in jedili za občno pojedino. Tedaj so močno pili in jedli. Sviralo se je na citre in gosli, mladi svet se je parvil plesoč narodne plese. Med občno veselico najedenkrat počí puška, navstane krik in vse zbeži narazen. Divja gneča se zbere na trgu, kjer je ležal v krvi polit mladi Srečko Pozzo di Borge. Andrej Romaneti ga je ustrelil, ker ga je bil oni baje razžalil. Andrej na to zbeži v Makijo, v bližnji gozd. Mrtvega mladeniča preneso v hišo njegove matere. Občno pustno veselje preneha, ženske žalujejo in veseli zvuki goslij in citer potibnejo. Ko prinesejo mladeniča na pokopališče, ne joka njegova mati, Marijana, udova, ki je že doživela mnogo nesreč na svetu, marveč le premišluje, kako bi se maščevala nad morilcem svojega sina. (Dalje prih.)

